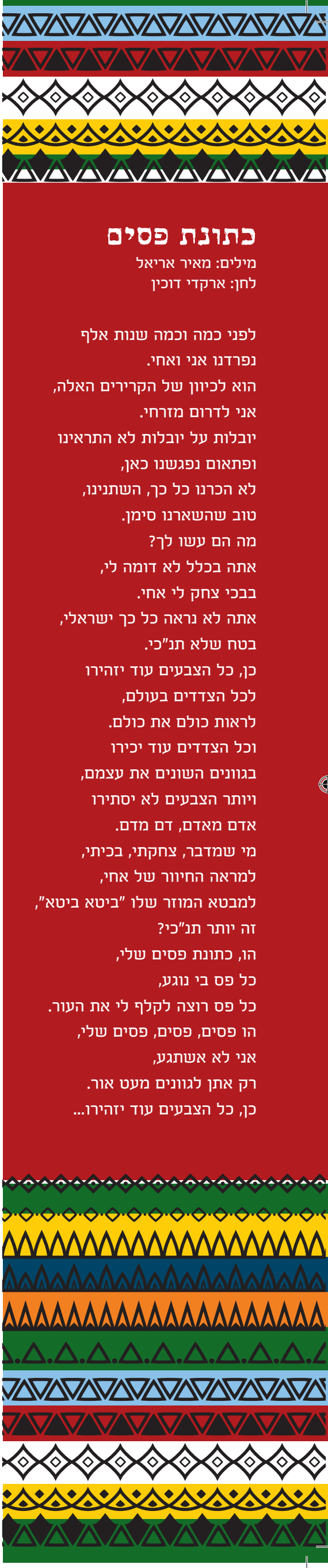

כתונת פסים

מילים: מאיר אריאל
לחן: ארקדי דוכין

לפני כמה וכמה שנות אלף
נפרדנו אני ואחי.
הוא לכיוון של הקרירים האלה,
אני לדרום מזרחי.
יובלות על יובלות לא התראינו
ופתאום נפגשנו כאן,
לא הכרנו כל כך, השתנינו,
טוב שהשארנו סימן.
מה הם עשו לך?
אתה בכלל לא דומה לי,
בבכי צחק לי אחי.
אתה לא נראה כל כך ישראלי,
בטח שלא תנ"כי.
כן, כל הצבעים עוד יזהירו
לכל הצדדים בעולם,
לראות כולם את כולם.
וכל הצדדים עוד יכירו
בגוונים השונים את עצמם,
ויותר הצבעים לא יסתירו
אדם מאדם, דם מדם.
מי שמדבר, צחקתי, בכיתי,
למראה החיוור של אחי,
למבטא המוזר שלו "ביטא ביטא",
זה יותר תנ"כי?
הו, כתונת פסים שלי,
כל פס בי נוגע,
כל פס רוצה לקלף לי את העור.
הו פסים, פסים, פסים שלי,
אני לא אשתגע,
רק אתן לגוונים מעט אור.
כן, כל הצבעים עוד יזהירו...

מעשה בשני אחים שירשו מאביהם שדה. לאחד היו אישה וילדים והשני היה ערירי. האחים חיו בשלום איש עם רעהו ועבדו את השדה בזיעת אפיהם. והנה בימי קציר החיטים עשו להם שני עומרים שווים מן התבואה אשר ליקטו. באותו לילה חשב לעצמו האח הערירי כי הנה אחיו מטופל במשפחה ומן הראוי היה שיקבל יותר מחצי היכול. קם האח והעביר לערימה של אחיו אלומות מערימתו שלו. ואילו אחיו חשב כי מן הראוי שאחיו הערירי יקבל יותר ממנו, שהרי אין לו דבר בחייו מלבד פרי עמלו. לפיכך קם האח הנשוי בלילה אף הוא כדי להעביר אלומות מערימתו שלו לערימת אחיו. ויהי בבוקר ויתפלאו האחים מאוד לראות ששתי הערימות נותרו שוות כבראשונה. ויוסיפו לעשות כדבר הזה גם בלילה השני ובלילה השלישי, אז נפגשו האחים באמצע השדה, איש איש ואלומתו בידו. וייוודע הרבר ויבינו את המעשה. והקב"ה בחר בשדה זה לבנות לו את בית משכנו כסמל לאחוות אחים.

בהשראת נוסח מקווה ישראל, רבי ישראל מקושטא

< האָוּם האַפֿאַל - שָׁם האַקצאַ!

לסרטון הדרכה על דף המקורות שלפניכם היכנסו לאתר "דרך כפר - יוזמות חינוך"

© כל הזכויות שמורות לחברה הישראלית על כל גווניה

דף לימוד זה פותח על ידי מכון חינוך 'דרך כפר', ביחד עם 'פנימה' וארגונים חברתיים נוספים, מתוך הבנה שכל עוד לא נשכיל להתברך בכל הטוב שיהודי אתיופיה יכולים וצריכים להוסיף לחברה הישראלית, תפגם השייכות של כולנו.

לא ממומשרשטיי-יחיד | אגמנת נכפית

"וּפִתְּחוּ שְׁעֵרֶיךָ תָּמִיד יוֹמָם וּלְיָלָה לֹא יִסָּגְרוּ"

האומנם?

עבודה שחורה

מילים ולחן: אהוד בנאי

האחים כהי העור שבאים מאתיופיה
מביאים איתם מסורת מופלאה ועתיקה
הבנים האובדים, אחרי תלאות הדרך
מגלים לאט לאט את הארץ הרחוקה
הם שנים חלמו עליה,
ועכשיו זו המציאות
כשאומרים להם לטבול,
לשטוף את התמימות.
ואני בעיניהם ראיתי איזה אור
ומי יידע אם אברהם לא היה שחור

האחים כהי העור
במרכז קליטה בטבריה
מנסים לקלוט ולהיקלט וזה לא קל
מאצל המדורה, מעבר להרי החושך
אל הרחוב המקומי,
הדיגיטאלי, המבולבל.
הם שנים חלמו על בית
ועכשיו זו המציאות
גם בבית זה קורה, נמשכת הגלות
ואני בעיניהם ראיתי איזה אור
ומי יידע אם אברהם לא היה שחור

האחים כהי העור יחפים בצד הדרך
מוליכים את עלבונם ברגל אל העיר
הם עומדים מול הבניין,
הם עומדים מול לב של אבן
מחכים שתיפתח הדלת מבפנים.

הם היו נאמנים,
כן, הם חיכו לה לבשורה
ועכשיו מה שנשאר
זו עבודה שחורה.

< האַמנא לשימא ופּיכּימ :
אין צה מיליש כשהפאל פאחה?
אזא חזש שהפאלא אלו ואישפו פה אהוי
לא ופּיפּלש נוח ופּיפּו.
ואין צה מיליש כשהפאל סלופה?
חוויה ביה נפאל ביאל סלופה,
האחסא שמקשע לרשעלה.

< מי ציין לפאוח אא הפאל?

שנאה, אדישות וגזענות < היה, הווה, ומה יהיה??

לנאף ואצילות

לא מחו - על קמצא ובר קמצא

היה איש אחד, שהיה לו חבר ושמו קמצא, והיה לו שונא ושמו בר קמצא.

עשה אותו האיש סעודה. אמר לשמשו: לך הבא לי את קמצא (ידידי). הלך (בטעות) והביא את בר קמצא.

בא האיש לסעודה ומצא את בר קמצא יושב.

אמר לו: הלוא אני ואתה שונאים. מה אתה עושה כאן? קום וצא!

אמר לו (בר קמצא): הואיל וכבר באתי הנח לי, ואתן לך את דמי אכילתי ושתייתי.

ענה לו: לא!

אמר לו: אתן לך חצי מעלות הסעודה.

ענה לו: לא!

אמר לו: אתן לך את עלות הסעודה כולה.

ענה לו: לא! אחזו בעל הסעודה בידו והוציאו.

אמר (בר קמצא): כיוון שהיו חכמים בסעודה ולא

מחו בבעל הסעודה, סימן שנוח להם המעשה. אלך

ואלשין עליהם לפני לקיסר. הלך ואמר לקיסר: מרדו כך היהודים!

< מי יכול או ציין היה לחמו?

< מה יכולה להיות הסיבה להחלטתו של ה'קמצא' לשלוח ג'מלודני ולא לצלוק אל החכמים?

< 'סיון' שנתה למה המלכה' - מנעל חכמים לא המלכה?

המכתב שלא נשלח - לנערה שנוסעת אִתי כל בוקר בקו 17

הבוקר עליתי לאוטובוס ואפילו לא ראיתי אותך. למרות שאנחנו נוסעות כמעט כל בוקר באותו הקו. לא שמתי לב אלייך. אני לא בטוחה אם זה היה כי לא רציתי לראות אותך, או כי בשעה כל כך מוקדמת בבוקר לא יכולתי לראות היטב. אולי זה התירוץ שלי.

כמה תלמידות תיכון עלו לאוטובוס בדרכן לבית הספר, ואישה צעירה דיברה בפלאפון בקולי קולות עם החבר שלה. אבל אז שמעתי אותך בוכה ואומרת 'אני שונאת אנשים צבועים, איך אתה מעז לדבר אלי ככה?!' בהתחלה לא הבנתי - לא הבנתי על מי את צועקת וגם לא רציתי לדעת, אבל את המשכת לצעוק והבכי שלך גבר. הסתור בבתי וראיתי אותו, איש מבוגר בעל זקן וסוודר ירוק. 'נערות מסריחות' הוא אמר, 'תחזרו למקום שממנו באתן, איזה פה מלוכלך יש לכן'. את צעקת בחזרה בקול רם וקיללת אותו. הכאב היה ניכר בפנים שלך, בקול הבוקע מהגרונן, כמעט היה אפשר להרגיש את הכאב הפיזי, כאב של תסכול, עלבון והשפלה. את צעקת, קיללת, נופפת בידייך והוא פשוט הביט בך והתעלם. אישה שישבה לידך רכנה אלייך ואמרה: 'אל תקשיבי לו, הוא סתם גזען, הוא לא שווה את זה, אל תבזבזי את המילים'. אבל האיש המשיך. הוא עבר לידך, הסתכל לך בעיניים ואמר: 'למה באתם לפה? הרסתם לנו את המדינה'. האנשים באוטובוס, כולל אני, הסתכלו בשקט או פשוט התעלמו. פשוט לא אמרנו כלום, אכזבנו אותך. את והחברה שלך קמתן. את המשכת לצעוק ולבכות והקול שלך נשמע בכל רחבי האוטובוס. חברתך ניחמה אותך ואנחנו שתקנו. אני שתקתי. ירדת מהאוטובוס. אני לא יכולה להפסיק לחשוב עלייך. איך השבוע שלך מתחיל אחרי שאוטובוס שלם היה עד להשפלה שלך, לכאב, לתסכול, לחוסר הצדק ואף אחד לא אמר כלום, לא יצא להגנתך? אני חייבת להתנצל. שתקתי. אכזבתי את עצמי. אכזבתי אותך.

נכתב על ידי תמר זקן, מתוך אתר מדרשת

< מכירים מקרים נוחים? מה לעיט או מה היית עושה?

אל תירה ישראל אל תירה

מילים: גילי יאלו

יד קלה על הדק	יד קלה על הדק
גם אתה לקחת חלק	כחול אומר שמיים
השנאה בוערת	אני רואה אותם,
מתפרצת על חלל	ויש לי חושך בעיניים
אין בנו עוד כח	ואין שום חרטה כאילו
לא נשאר מקום לסלוח	דם שלנו מים
כבר עזבנו שמה	פה לא בית פה לא לב
אין לנו לאן לברוח	לומר את זה כך כל כך כואב

אל תירה ישראל אל תירה

זכור יוסף, זכור את סלומון, זכור יהודה

לשיר המלא בביצוע גילי יאלו <<

< גילי יאלו צלץ. אל מי ולת מה?

האם אנחנו חצים להקשיב?

מה אנחנו מסוגלים לשמוע?

#FACE_IT

מנטגבוש

גזענות שעברתי על בשרי, איפה להתחיל? (שנים לא סיפרתי לאף אחד מבושה) בילדות, בתיכון, באוניברסיטה, בקבלה לעבודה, באי קבלת ילדי לגן עירוני שסמוך לביתי, במקום זה ללכת חצי שעה לגן בשכונה של יוצאי אתיופיה (סליחה בשכונה של אתיופים). אני לא נושמת, הדמעות זולגות - שוטפות את המועקה ומחלישות אותי... השערים המקצועיים היו חסומים באמירות כמו: "יש לך תעודת הוראה של בר אילן יפה לך אבל אין לנו כיתה של אתיופים", "תלכי לפנימיות שם יש הרבה אתיופים" כאילו שבר אילן הסמיכו אותי רק ליוצאי אתיופיה...

Like

Comment

Share

שקוף

מילים: דניאלה כרמי

לחן: אלברט עמר ואלדד לידור

ביצוע: אלברט עמר

מהרגע הראשון אתה מרגיש שקוף

הן דרכך רואים, אתה לא נראה

יש לך נשמה, כבר לא נשאר גוף

כן, הם עושים אותך שקוף מהתחלה

בן עשר נחתת מצפון אפריקה

והרי לא קוף אתה, אלא אדם

למדבר אתה נזרק, אומרים: זהו ביתך

ומן הגוף הולך אוזל הדם.

זה לא עניין של קושי, גם לא של פרנסה

עניים הן יש בכל מקום לרוב

אתה פשוט שקוף כי הם עושים אותך כזה

וזה עניין של חוסר צבע טוב

נזרק מבית הספר, מורחק לפנימייה

וממוסד דתי ליישיבה

שקוף כמו נהר, הם לא רואים אותך

מחליק בין הדפים של תלמודך

מביט בך אביר, עיניו מעורפלות

גם הוא אותך הפסיק מזמן לקלוט

שוקע בעצמו ולא מוצא דבר

כי גם דרכו אפשר עכשיו לראות.

המחסום

"המחסום המכשיל ביותר במאבקו של האדם השחור למען החופש, הוא לא חבר מועצת העיר הלבן, או איש הקו-קלוקס-קלן, אלא האיש הלבן המתון, אשר מסור יותר ל'סדר' מאשר לצדק... זה אשר תמיד אומר: 'אני מסכים עם היעדרים של מאבקך, אבל איני יכול להסכים עם שיטות הפעולה הישירה שלך'; זה אשר באופן פטרנליסטי מאמין שהוא יכול לקבוע את לוח הזמנים לחירותו של האחר; ואשר תמיד מציע לאדם השחור להמתין ל'זמן נוח יותר'".

מרטין לותר קינג

גזענות - תעז לדבר על זה

"...אנו שומעים משפטים כמו "בואו לא נעיר את השד העדתי".

המציאות מעידה שהשד הזה עובד שעות נוספות, והוא כבר מזמן לא

ישן, ובטח שלא בתוך בקבוק.

באחת מההפגנות אל מול המטה המרכזי של משטרת ישראל

בירושלים הגיע בחור ישראלי ממוצא אתיופי עם חולצה לבנה שעליה מודפס בשחור: גזענות - תעז לדבר על זה.

אנחנו המחנכים צריכים להעז ולדבר על זה שישנם פערים חברתיים,

ישנן פרדיגמות ודעות קדומות, וישנן תופעות של גזענות בחברה

הישראלית. הדיבור על התופעות האלו חייב להיות מגובה במעשים."

מתוך 'דרוש כפר', דותן לוי, כנרת זמורה, 2018

-איזה סוג של מלשים? איפה ואין אפשרי להשפיל?

המפגש הראשון בין יוסף הלוי ליהודי אתיופיה, 1867

"דעו נא אחים יקרים כי גם אנוכי פלשי* הנני כאחד מכם! אאמין רק

בה' לבדו, ודתי דת מורשה לנו בני ישראל מהר סיני!"

"הדברים ההם אשר יצאו מעומק לבי עשו רושם גדול מאוד על

הפלשים... סוף סוף קראו רבים יחד: אתה הנך פלשי! פלשי בעור לבן!

צחוק תעשה לנו! הנמצאים גם פלשים לבנים תחת השמש?

אנוכי התאמצתי להבטיח כי כל הפלשים היושבים בירושלים וביתר

ארצות תבל הם לבנים, ובעור בשרם אין הבדל ביניהם ובין יתר העמים

אשר בתוכם הם יושבים.

זיכרון שם "ירושלים" אשר עלה על שפתיי על פי מקרה הרחיק

כרגע מלב בני עמי הפלשים כל ספק בדבריי. בעיניים מלאות דמעות

קראו כולם: "הה, האם היית גם אתה בירושלים העיר הקדושה

והברוכה? הראית בעיניך את הר ציון מכלל יופי, ואת בית מקדשנו

הבנוי לתלפיות? הראית בעיניך את קבר אמנו רחל? ההיית בבית לחם

ובקיעברון (חברון) ששם קבורים אבותינו?"

אנוכי הגדתי להם כי העיר ההיא שהייתה בימי קדם כלילת יופי, עתה

פנה הודה, זיווה והדרה. הודעתי להם כי על המקום שעמד שם לפנים

בית מקדשנו ותפארתנו עומד עליו כעת בית תפילה להישמעאלים.

כשמעם הדברים האלה התעצבו מאוד אל לבם ויבכו עד כי לא היה

להם כוח עוד לבכות וגם אנוכי בכיתי עמהם".

מתוך 'פעמים' 58, תשנ"ד

* פלשי - כינוי גנאי שדבק ביהודי אתיופיה. ** פרופ' יוסף הלוי, מזרחן מאוניברסיטת סורבון, היהודי הראשון מהמערב שחידש את הקשר עם יהודי אתיופיה לאחר שנות נתק רבות.

"צדקה עשה הקב"ה

עם ישראל

שפיזרן לבין האומות"

תלמוד בבלי, פסחים פז

"הפסיפס הישראלי

המתהווה איננו גזרה

אלא הזדמנות אדירה.

הוא טומן בחובו

עושר תרבותי,

השראה,

אנושיות ורגישות"

ר. ריבלין, נשיא מדינת ישראל

"היחידים השייכים

לקהילה משלימים

אלו את אלו. בכל

אדם יש משהו מיוחד

במינו, נדיר, שאינו

ידוע לאחרים. לכל

יחיד יש צבע מיוחד

להוסיף לקשת

הצבעים הקהילתית.

לפיכך, כאשר מצטרף

האדם הבודד לקהילה,

הוא מוסיף מימד חדש

למודעות הקהילה.

הוא תורם משהו,

ששום אדם אחר לא

יכול היה לתרום. הוא

מעשיר את הקהילה.

אין לו תחליף, היהדות

מאז ומתמיד ראתה

את היחיד כאילו

הוא עולם קטן...

בשל אותה מיוחדות,

מתכנסים בני האדם

היחידים ביחד,

משלימים אלו את אלו

ומשיגים אחדות."

הרב י.ד סולובייצ'יק